

Wymogi dodatkowe dla krajów Europy Środkowej & Wschodniej

GMP+ BCN CEE

Wersja PL: 26 lipca 2019 r

GMP+ Feed Certification scheme

Historia dokumentu

Przeгляд nr / Data zat- wierdzenia	Zmiany	Dotyczy	Data wdrożenia
0.0 / 11-2014	To jest nowy dokument	Cały dokument	01-01-2015
0.1 / 08-2016	Zastąpił termin "Pasze pełnoporcjowe" z "mieszanki paszowe"	Cały Document	-
0.2 / 05-2018	Odniesienie korekta	2.1.1	01-07-2018
0.2 / 08-2018	Scope of CN is further clarified: production of fat blend is excluded Example of a feed safety data sheet moved to GMP+ D2.6	2.2 Annex	01-04-2019
0.3 / 07-2019	Przedłużenie okresu ważności	2.1.1	26-07-2019

SPIS TREŚCI

1	WPROWADZENIE	4
1.1	INFORMACJE OGÓLNE.....	4
1.2	STRUKTURA GMP+ FEED CERTIFICATION	4
2	PODSTAWY, ZAKRES, STOSOWANIE & CERTYFIKACJA.....	6
2.1	PODSTAWY	6
2.1.1	<i>Informacje ogólne</i>	6
2.1.2	<i>Wymagania szczegółowe</i>	7
2.2	ZAKRES.....	8
2.3	STOSOWANIE I CERTYFIKACJA.....	9
2.3.1	<i>Stosowanie</i>	9
2.3.2	<i>Certyfikacja</i>	9
3	TERMINY I DEFINICJE	11
4	ZAKUP NIE ZABEZPIECZANYCH MATERIAŁÓW PASZOWYCH.....	12
4.1	INFORMACJE OGÓLNE.....	12
4.2	ANALIZA ZAGROŻEŃ HACCP	13
4.3	MONITORING ORAZ POBIERANIE PRÓB.....	14
4.4	AUDYTY.....	14
4.5	DOKUMENTACJA	15
4.6	PLAN DZIAŁANIA.	15
5	PRODUKCJA	16
6	OZNAKOWANIE	17

1 Wprowadzenie

1.1 Informacje ogólne

System GMP+ Feed Certification scheme został zapoczątkowany i rozwinięty w 1992 roku przez holenderski przemysł paszowy w reakcji na różne, mniej lub bardziej poważne, przypadki skażenia materiałów paszowych. Pomimo, że zainicjowany jako system krajowy, rozwinął się on w międzynarodowy system, którym zarządza firma GMP+ International we współpracy z wieloma zainteresowanymi stronami z wielu krajów.

Chociaż system GMP+ Feed Certification scheme opracowano z perspektywy bezpieczeństwa pasz, w 2013 roku opublikowano pierwszy standard dotyczący zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialności społecznej dla sektora pasz. W tym celu utworzono dwa moduły: GMP+ Feed Safety Assurance (koncentrujący się na bezpieczeństwie pasz) oraz GMP+ Feed Responsibility Assurance (zajmujący się sprawami zrównoważonego rozwoju i społecznej odpowiedzialności w odniesieniu do pasz).

GMP+ Feed Safety Assurance to całościowy moduł zawierający standardy dla zapewnienia bezpieczeństwa pasz we wszystkich ogniwach łańcucha paszowego. Wykazanie właściwego zapewnienia bezpieczeństwa pasz stanowi „licencję na sprzedaż” w wielu krajach i na wielu rynkach, a uczestnictwo w module GMP+ FSA może to znakomicie ułatwić. W oparciu o praktyczne potrzeby, w standardach GMP+ FSA uwzględniono szereg elementów, takich jak wymogi zarządzania systemem bezpieczeństwa pasz, zasady HACCP, śledzenie drogi produktu, programy wymogów wstępnych, kompleksowe ujęcie całego łańcucha paszowego oraz system wczesnego ostrzegania (Early Warning System).

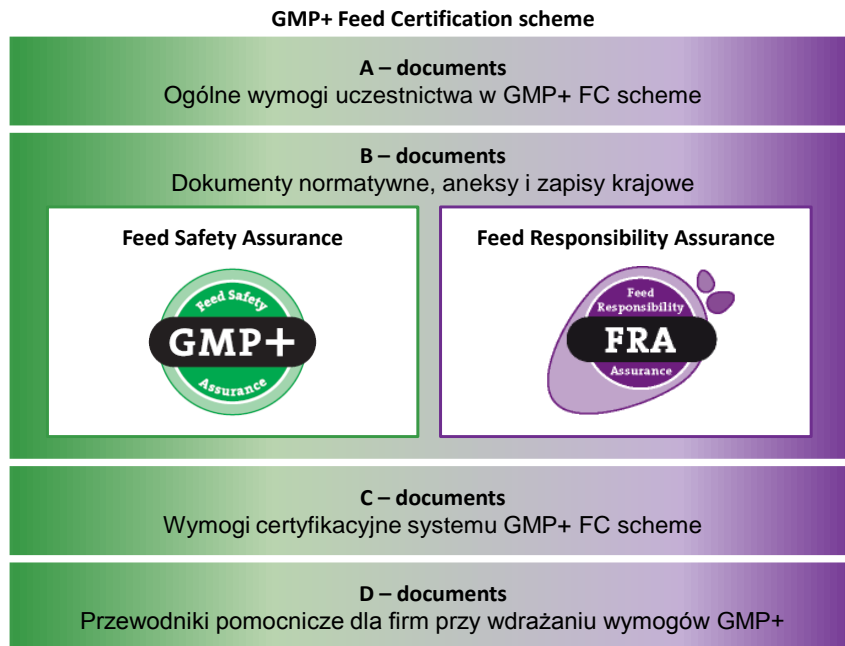
Rozwijając moduł GMP+ Feed Responsibility Assurance, firma GMP+ International uwzględnia oczekiwania uczestników GMP+. Sektor pasz dla zwierząt stoi przed wyzwaniem działania w sposób bardziej odpowiedzialny społecznie. Dotyczy to, dla przykładu, pozyskiwania soi i mączki rybnej od producentów i handlowców działających z uwzględnieniem potrzeb ochrony ludzi, zwierząt i środowiska naturalnego. Aby wykazać działanie w sposób odpowiedzialny społecznie przy produkcji oraz handlu, firma może uzyskać certyfikację w ramach GMP+ Feed Responsibility Assurance. Dzięki niezależnemu systemowi certyfikacji GMP+ International dostosowuje się do zapotrzebowania rynku.

Wspólnie z partnerami GMP+, firma GMP+ International wypracowuje klarowne wymagania systemu Feed Certification. Organizacje certyfikujące są w stanie przeprowadzać certyfikację GMP+ w sposób niezależny.

GMP+ International wspiera uczestników systemu GMP+ dostarczając praktyczne i przydatne informacje w formie dokumentów o charakterze poradników, baz danych, biuletynów, list pytań i odpowiedzi oraz organizując seminaria.

1.2 Struktura GMP+ Feed Certification

Dokumenty systemu GMP+ Feed Certification scheme są podzielone na kilka grup. Na następnej stronie znajduje się schemat przedstawiający zawartość GMP+ Feed Certification scheme:

Wszystkie te dokumenty są dostępne na stronie internetowej GMP+ International (www.gmpplus.org).

Niniejszy dokument nosi nazwę GMP+ BCN- CEE *Wymogi dodatkowe dla krajów Europy Środkowej i Wschodniej* i jest częścią modułu GMP+ FSA.

2 Podstawy, zakres, stosowanie & certyfikacja

2.1 Podstawy

2.1.1 Informacje ogólne

Niniejszy zapis krajowy GMP+ ma na celu określenie szczegółowych wymagań i warunków GMP+ dla firm paszowych, mających siedzibę w określonym kraju (punkt 2.4) i ubiegających się o certyfikację GMP+ FSA. Wymagania te są uzupełnieniem wymogów podstawowych certyfikacji GMP+ FSA i mają poszerzać zakres możliwości przy opracowywaniu systemu zarządzania bezpieczeństwem pasz GMP+ w celu zapewnienia bezpieczeństwa pasz.

Stosowanie tego zapisu (zawsze łącznie z podstawowymi standardami GMP+ FSA) powinno umożliwić firmie paszowej otrzymanie certyfikatu GMP+ FSA.

Wskazówka

Niniejszy zapis krajowy powinien być spójny z wymogami zawartymi w systemie GMP+ FC i dawać firmie możliwość korzystania z poszerzonego zakresu wymagań dla zakupów ('procedury gatekeeper'a').

Ponadto określono szczegółowe warunki dla produkcji pasz, koncentrując się w szczególności na produkcji zarówno pasz GMP+ FSA, jak i nie certyfikowanych GMP+ FSA w jednym zakładzie.

Obecna strategia odnośnie zapisów krajowych polega (oprócz zajmowania się specjalnymi żądaniami i wymogami niektórych szczególnych rynków) na dopuszczaniu **czasowych** odstępstw od wymogów podstawowych GMP+ FSA. Dostosowanie się do tych wymagań uważa się za pomocne dla osiągnięcia wystarczającego poziomu zapewnienia bezpieczeństwa pasz.

Niniejszy zapis krajowy będzie częścią systemu GMP+ FC do końca 2021 roku i będzie obowiązywać do tej daty. ~~do końca 2019 roku i do tej daty będzie mógł być wykorzystywany.~~ W międzyczasie zostanie opracowany Plan Działania we współpracy z firmami paszowymi z wyszczególnionych krajów, który ma na celu doprowadzenie do pożądanej docelowej sytuacji.

Stosowanie zapisu krajowego wiąże się ze specjalnie określonym zakresem, rejestrowanym w bazie danych GMP+ Company Database. Pozwala to na poprawienie przejrzystości rynku.

Niniejszemu zapisowi krajowemu towarzyszy plan promocji, który GMP+ International wprowadzi wspólnie z zainteresowanymi stronami w wyszczególnionych krajach.

Uwaga: Każda firma paszowa lub instytucja, organizacja certyfikująca lub konsultant, reprezentujący firmy paszowe, które znajdują się w krajach innych niż wymienione w sekcji 2.3, mogą kontaktować się z GMP+ International jeśli sądzą, że stosowanie tego zapisu krajowego ma sens także w innym kraju.

2.1.2 Wymagania szczegółowe

Wymagania ustanowione w niniejszym zapisie krajowym dotyczą następujących zagadnień:

2.1.2.1 *Zakupy*

Podstawowa zasada systemu GMP+ FSA jest taka, że każde ogniwo łańcucha paszowego określa, kontroluje i monitoruje zagrożenia bezpieczeństwa pasz. Cel ostateczny to osiągnięcie stanu gdzie każde ogniwo łańcucha paszowego stosuje takie same zasady oraz standardy dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa pasz oraz wykazuje ich przestrzeganie poprzez odpowiedni certyfikat.

Jako wynik tej zasady, w systemie GMP+ FC określono dokładne wymogi odnośnie dostawców oraz zakupów pasz/usług. Zasadniczo firma może kupować pasze/usługi jedynie objęte zakresem certyfikatu GMP+ FSA (lub systemu ekwiwalentnego). Jest tylko kilka ściśle określonych wyjątków od tych podstawowych zasad. W tych przypadkach firma GMP+ dokonująca zakupu jest uważana za tzw. gatekeeper'a.

W niektórych krajach wielu dostawców nie jest (jeszcze) certyfikowanych GMP+ FSA, więc firmie pragnącej stosować zasady bezpieczeństwa pasz GMP+ jest bardzo trudno stosować się do podstawowych wymogów GMP+ FSA dla zakupów. W konsekwencji utrudnione jest uczestnictwo w systemie GMP+ FSA.

Należy pamiętać, że - na przykład - w Europie Zachodniej w pełni certyfikowany łańcuch paszowy był wypracowywany stopniowo przez wiele lat. Dopiero gdy zagwarantowana została wystarczająca podaż certyfikowanych pasz oraz usług, ostry wymóg kupowania wyłącznie z certyfikowanych źródeł mógł wejść w życie.

GMP+ International uznaje za uczciwe przyznanie rynkom paszowym w innych częściach świata pewnego czasu na osiągnięcie podobnego udziału firm certyfikowanych oraz dojście do takiego samego poziomu zapewnienia bezpieczeństwa pasz. Dla tych rynków paszowych należy również zastosować podejście stopniowego dochodzenia do oczekiwanych rezultatów, a w międzyczasie powinny być szerzej dopuszczone możliwości procedury gatekeeper'a. Powinno to dać szansę, przynajmniej bardziej ambitnym firmom paszowym z tych rynków, na dołączenie do systemu zapewnienia bezpieczeństwa pasz GMP+.

Mając na uwadze powyższe, w niniejszym zapisie krajowym zawarto szczegółowe wymagania, głównie dające firmom możliwość działania jako gatekeeper. Szczegółowe wymagania dla zakupów, umieszczone w tym zapisie krajowym, mogą być stosowane łącznie z podstawowymi wymogami zawartymi w standardach GMP+ FSA oraz w dokumencie GMP+ BA10 'Minimalne Wymogi dla Zakupów'.

2.1.2.2 *Produkcja*

Z wielu powodów system GMP+ FC nie pozwala producentom pasz na wyłączenie części produkcji z danego zakładu z certyfikacji. Jest to jasno zapisane w GMP+ A1 *Wymagania ogólne*, punkt 4.

Jednakże stosowanie się firmy paszowej do tego wymogu jest bardzo trudne w przypadku rynków, na których popyt na pasze certyfikowane GMP+ FSA jest bardzo ograniczony.

Niniejszy zapis krajowy daje możliwość produkowania

- 1) pasz certyfikowanych GMP+ FSA, oraz
- 2) pasz nie certyfikowanych GMP+ FSA

w jednym zakładzie.

Odnośnie 'pasz certyfikowanych GMP+' rozróżnia się 2 rodzaje pasz

- 1a) pasze certyfikowane GMP+ FSA, produkowane zgodnie ze standardem GMP+ B1;
- 1b) pasze certyfikowane GMP+ FSA, produkowane zgodnie ze standardem GMP+ B1 oraz Zapisem Krajowym GMP-BCN-CEE.

Zostały określone specjalne zakresy, a oznakowanie musi jednoznacznie informować rynek jaki rodzaj paszy jest dostarczany.

Wymagania systemu zapewnienia bezpieczeństwa pasz muszą gwarantować, że pasze GMP+ FSA są zgodne ze wszystkimi właściwymi wymogami oraz że nie ma na nie żadnego wpływu produkcja jakichkolwiek innych pasz lub innych produktów.

W tabeli poniżej zebrano istniejące opcje. Więcej informacji odnośnie zakresu znajduje się w punkcie 2.3.3, a odnośnie oznakowania w rozdziale 6

Produkt paszowy	Stosuje się	Opis zakresu	Oznakowanie
Mieszanki paszowe zabezpieczane GMP+ FSA	GMP+ B1	Produkcja mieszanek paszowych	Brak szczególnych wymagań dla oznakowania
Premiksy zabezpieczane GMP+ FSA	GMP+ B1	Produkcja premiksów	Brak szczególnych wymagań dla oznakowania
Mieszanki paszowe zabezpieczane GMP+ FSA	GMP+ B1 oraz GMP+ BCN CEE	Produkcja mieszanek paszowych - CEE	Zabezpieczone zgodnie z GMP+ FSA - CEE
Premiksy zabezpieczane GMP+ FSA	GMP+ B1 oraz GMP+ BCN CEE	Produkcja premiksów - CEE	Zabezpieczone zgodnie z GMP+ FSA - CEE
Mieszanki paszowe nie zabezpieczane GMP+ FSA	-	-	Nie zabezpieczone GMP+ FSA
Premiksy nie zabezpieczane GMP+ FSA	-	-	Nie zabezpieczone GMP+ FSA

2.2 Zakres

Niniejszy zapis krajowy zawiera szczegółowe wymagania GMP+ FSA dla

- Zakupu przetworzonych materiałów paszowych ze źródeł nie certyfikowanych (w uzupełnieniu wymogów ogólnych GMP+ dla zakupów opisanych w GMP+ BA10 *Minimalne Wymogi dla Zakupów*).
- Produkcji pasz zabezpieczanych systemem GMP+ FSA (mieszanek paszowych i premiksów) oraz pasz nie zabezpieczanych GMP+ FSA (mieszanek paszowych i premiksów) w jednym zakładzie.
- Oznakowania.

Note: This country note cannot be applied for the production of mixes of fat and oil products (fat blends). This type of compound feed shall be produced with application of the regular GMP+ B1 standard.

Wskazówka

Zwraca się szczególną uwagę na zakupy przetworzonych materiałów paszowych, jako że dla wielu przetworzonych materiałów paszowych korzystanie z procedury gatekeeper'a jest ograniczone.

Procedura gatekeeper'a dla zakupu **usług** takich jak różne rodzaje transportu i składowania jest opisana w systemie GMP+ FC, w szczególności w dokumencie GMP+ BA10 „Minimalne Wymogi dla Zakupów”

2.3 Stosowanie i certyfikacja**2.3.1 Stosowanie**

Niniejszy zapis krajowy GMP+ musi zawsze być stosowany łącznie ze standardem GMP+ B1. Daje on szereg specjalnych opcji przy zakupach przetworzonych materiałów paszowych oraz przy produkcji mieszanek paszowych i premiksów.

Jedynie firmy paszowe położone w niektórych krajach (patrz wyszczególnienie w tabeli poniżej) mogą, w ramach dostosowywania się do wymogów systemu GMP+ FC, korzystać z tego zapisu krajowego.

Kraj	Firma	Standard
Polska	Producent mieszanek paszowych	GMP+ B1
	Producent premiksów	GMP+ B1
Republika Czeska	Producent mieszanek paszowych	GMP+ B1
	Producent premiksów	GMP+ B1
Ukraina	Producent mieszanek paszowych	GMP+ B1
	Producent premiksów	GMP+ B1
Słowacja	Producent mieszanek paszowych	GMP+ B1
	Producent premiksów	GMP+ B1

2.3.2 Certyfikacja

Jeżeli firma jest w stanie wykazać spełnienie wymogów zarówno standardu GMP+ B1, jak i wymogów niniejszego zapisu krajowego, certyfikat GMP+ FSA może zostać przyznany.

Firmy certyfikowane będą rejestrowane w bazie danych GMP+ International Company Database z dodatkowym zakresem. Także na certyfikacie będzie podawany ten zakres. Zakres ten jest definiowany następująco

- Produkcja mieszanek paszowych – CEE
- Produkcja premiksów – CEE

Uwaga:

Mieszanki paszowe lub premiksy wytwarzane z materiałów paszowych kupowanych w oparciu o ten zapis krajowy mogą być rozprowadzane jako pasze GMP+ FSA jedynie na rynku lokalnym i muszą być odpowiednio oznakowane, zgodnie z wymogami określonymi w tym zapisie krajowym.

Opis w wolnej części zakresu (na certyfikacie oraz w bazie danych GMP+ Companies Database) musi dawać jasną i nie budzącą wątpliwości informację w ramach jakiego zakresu zabezpieczana jest pasza.

Wskazówka

Przykłady

- 1) *Producent mieszanek paszowych stosuje standard GMP+ B1. Ustanowił system zarządzania bezpieczeństwem pasz dla zabezpieczania produkcji mieszanek paszowych. Korzysta z niniejszego zapisu krajowego przy zakupach materiałów paszowych od nie certyfikowanych dostawców. Materiały te są przetwarzane w całości w jego mieszankach paszowych. Zakres na certyfikacie jest określony w sposób następujący*
  - *Produkcja mieszanek paszowych - CEE*

W wolnej części opisu zakresu na certyfikacie podaje się konkretną mieszankę paszową.
- 2) *Producent mieszanek paszowych stosuje standard GMP+ B1. Ustanowił system zarządzania bezpieczeństwem pasz dla zabezpieczania produkcji mieszanek paszowych. Korzysta z niniejszego zapisu krajowego przy zakupach materiałów paszowych od nie certyfikowanych dostawców. Te materiały paszowe są przetwarzane w części jego produkcji mieszanek paszowych, na przykład w paszach dla trzody. Wszystkie pozostałe mieszanki paszowe są w zgodzie z regularnymi wymogami GMP+ FSA. Zakres jego certyfikatu jest opisany następująco*
  - *Produkcja mieszanek paszowych*
  - *Produkcja mieszanek paszowych – CEE*

W wolnej części opisu zakresu na certyfikacie podaje się mieszanki paszowe z obydwu zakresów.
- 3) *Producent mieszanek paszowych stosuje standard GMP+ B1. Ustanowił system zarządzania bezpieczeństwem pasz dla zabezpieczania części produkcji mieszanek paszowych. Korzysta z zapisu krajowego przy zakupach materiałów paszowych od nie certyfikowanych dostawców. Materiały te są przetwarzane w jego mieszankach paszowych. Zakres na certyfikacie jest opisany następująco*
  - *Produkcja mieszanek paszowych*
  - *Produkcja mieszanek paszowych – CEE*

W wolnej części opisu zakresu na certyfikacie podaje się mieszanki paszowe zabezpieczane GMP+ FSA/ mieszanki paszowe nie zabezpieczane GMP+ FSA.
- 4) *Producent mieszanek paszowych stosuje standard GMP+ B1. Ustanowił system zarządzania bezpieczeństwem pasz dla zabezpieczania produkcji mieszanek paszowych. Korzysta z zapisu krajowego przy zakupach materiałów paszowych od nie certyfikowanych dostawców, ale w zakupie pośredniczy firma handlowa. Firma handlowa musi być włączona w system gatekeeper'a. Musi być jasno określony zakres odpowiedzialności. Producent mieszanek paszowych musi wykazać pełną zgodność z odpowiednimi wymaganiami tego zapisu krajowego. Materiały paszowe są przetwarzane w części produkowanych przez niego mieszanek paszowych, dla przykładu jedynie w paszy dla trzody. Produkcja wszystkich pozostałych pasz odbywa się zgodnie z regularnymi wymogami systemu GMP+. Zakres certyfikatu jest następujący*
  - *Produkcja mieszanek paszowych*
  - *Produkcja mieszanek paszowych - CEE*

W wolnej części opisu zakresu na certyfikacie GMP+ FSA podaje się przedmiotowe mieszanki paszowe dla obydwu zakresów.

3 Terminy i definicje

Patrz dokument GMP+ A2 *Definicje i skróty*, gdzie znajdują się definicje. Jako dodatkowe bądź odmienne, w tym zapisie krajowym występują następujące definicje specjalne:

Termin	Objaśnienie
Uczestnik (zazwyczaj zwany gatekeeper'em)	Firma uczestnicząca w module GMP+ FSA. W tym zapisie krajowym firma taka jest najczęściej określana jako: gatekeeper. Niniejszy zapis krajowy stanowi, że jedynie producent mieszanek paszowych lub premiksów może działać jako gatekeeper.
GMP+ FSMS	System zarządzania bezpieczeństwem pasz, zgodny z wymogami standardów GMP+ FSA, który firma musi opracować, wdrożyć i utrzymywać w celu zapewnienia bezpieczeństwa pasz. Patrz odpowiednio 'pasza zabezpieczana GMP+ FSA' oraz 'pasza nie zabezpieczana GMP+ FSA'
Pasza zabezpieczana GMP+ FSA	Pasza, która jest produkowana oraz zabezpieczana na podstawie GMP+ FSMS firmy paszowej celem zapewnienia zgodności z odpowiednimi standardami GMP+.
Pasza nie zabezpieczane GMP+ FSA	Pasza, która nie musi spełniać wymogów właściwych standardów GMP+. W ramach GMP+ FSMS firma zapewnia (ściśle) separację pomiędzy paszą zabezpieczaną GMP+ FSA a paszą nie zabezpieczaną GMP+ FSA.
Dostawca	Jest to w większości przypadków producent przetworzonych materiałów paszowych.

4 Zakup nie zabezpieczanych materiałów paszowych

Poniższe dotyczy zakupów materiałów paszowych, które nie są objęte zabezpieczeniem w ramach certyfikatu GMP+ FSA dostawcy.

Wskazówka:

Dostawca to w większości przypadków producent materiału paszowego. Jeśli włączona jest również firma handlowa, zakres systemu gatekeeper'a musi oczywiście obejmować również firmę handlową.

Producent mieszanki paszowej lub premiksu jest generalnie odpowiedzialny za wykazanie zgodności z właściwymi wymaganiami systemu gatekeeper'a. Może on przekazać część obowiązków i odpowiedzialności dostawcy albo firmie handlowej. Jeśli ma to miejsce, musi być zapisane w odpowiedniej umowie.

Uwaga: Materiał paszowy zabezpieczany w ramach odpowiedniego certyfikatu innego zaakceptowanego systemu bezpieczeństwa pasz powinien być również uważany za 'zabezpieczany GMP+ FSA'. Patrz GMP+ BA10 'Minimalne Wymogi dla Zakupów' w którym podane są akceptowane systemy/certyfikaty.

Uwaga: System GMP+ Feed Certification scheme obejmuje wszystkie ogniwa łańcucha paszowego od rolnika (produkcja podstawowa) aż do dostawy paszy do hodowcy inwentarza żywego. Odnośnie zakupów produktów nieprzetworzonych jako materiałów paszowych, patrz odpowiedni załącznik dokumentu GMP+ BA10 'Minimalne Wymogi dla Zakupów'

4.1 Informacje ogólne

Gatekeeper może kupować materiały paszowe nie zabezpieczone GMP+ FSA celem przetworzenia na pasze przeznaczone na rynek lokalny.

Uwaga: Tam gdzie istnieje odpowiednia procedura w dokumencie GMP+ BA10 'Minimalne Wymogi dla Zakupów' należy ją stosować.

Wskazówka:

W dokumencie GMP+ BA 10 'Minimalne Wymogi dla Zakupów' znajdują się procedury gatekeeper'a dla następujących materiałów paszowych:

- *Produkty nieprzetworzone, nabywane bezpośrednio od rolnika*
- *Produkty nieprzetworzone nabywane od skupującego*
- *Olej palmowy (GMQ)*
- *(byłe) produkty żywnościowe*

Oprócz powyższych, istnieje procedura gatekeeper'a dla zabezpieczenia nie certyfikowanego transportu oraz składowania.

W tym celu gatekeeper musi opracować i wdrożyć specjalną pisemną procedurę ('system gatekeeper'a'), zgodną z niniejszym zapisem krajowym i gwarantującą, że materiał paszowy spełnia odpowiednie wymagania GMP+ FSA.

Gatekeeper musi wyraźnie wykazać zgodność z wymogami tego zapisu krajowego. Jeśli – z jakiegokolwiek powodu – czynności i odpowiedzialność są zlecane dostawcy (bądź firmie handlowej, o ile jest włączona), musi to być jasno i w sposób nie budzący wątpliwości zapisane w umowie dotyczącej jakości.

4.2 Analiza zagrożeń HACCP

Gatekeeper musi przeprowadzić analizę zagrożeń HACCP dla każdego dostawcy i dla każdego materiału paszowego bądź grupy materiałów.

Wskazówka:

Dla poprawy efektywności można zdecydować o utworzeniu grup materiałów paszowych, to znaczy różnych materiałów paszowych pochodzących z jednego procesu produkcyjnego;

Taka grupa może być oceniana jako jedna całość. Istotne jest, aby:

- a. krytycznie ocenić specyficzne różnice pomiędzy pojedynczymi materiałami paszowymi;*
- b. warunki produkcji i przechowywania były porównywalne;*
- c. nie przeoczyć żadnego istotnego aspektu związanego z bezpieczeństwem pasz.*

Analiza zagrożeń musi zawierać przynajmniej następujące elementy:

- a. Specyfikacja materiału paszowego, łącznie z pochodzeniem i metodą produkcji.
- b. Diagram procesu produkcji materiału paszowego (ogólny/szczegółowy), aż do fizycznej dostawy do gatekeeper'a.
  1. Analiza zagrożeń musi również obejmować fazy przed produkcją materiału paszowego, o ile mogą one wpływać na ocenę możliwych zagrożeń. Może to dotyczyć (produkcji) surowców, używania substancji pomocniczych w przetwarzaniu oraz dodatków technologicznych stosowanych przy produkcji materiału paszowego.
  2. Analiza zagrożeń musi także obejmować wszystkie fazy poprodukcyjne, aż do dostawy do gatekeeper'a, w tym transport, (czasowe) przechowywanie, przepakowywanie itp.
- c. Analiza zagrożeń: identyfikacja możliwych zagrożeń i ocena ryzyka.
- d. Przegląd dostępnych środków kontroli, ogólnych i szczególnych dla kontrolowania zidentyfikowanych zagrożeń.
- e. Plan monitoringu oraz wyniki. Niezbędna jest zgodność z wymogami odnośnie pobierania prób i analiz opisanymi w tej procedurze.

Uwaga: Można korzystać z informacji dostarczanych przez dostawcę.

Ponadto, ogólna ocena ryzyka dla materiału paszowego opublikowana w bazie danych na stronie internetowej GMP+ International, podaje podstawowe znane zagrożenia. Ocena i – kiedy trzeba – kontrolowanie tych zagrożeń muszą również zostać uwzględnione.

Gatekeeper musi zdecydować czy potrzebne są dodatkowe środki kontroli.

Wskazówka:

W załączniku 1 do tego zapisu krajowego znajduje się przykład formularza, który można wykorzystać do podsumowania wyników analizy ryzyka.

4.3 Monitoring oraz pobieranie prób.

Gatekeeper musi zdecydować czy potrzebny jest dodatkowy monitoring. Należy uwzględnić założenia oraz ogólne wymagania odnośnie monitoringu znajdujące się w GMP+ BA4 *Minimalne Wymogi dla Pobierania Prób i Analiz*.

Dla realizacji planu monitoringu należy pobierać wystarczającą ilość prób. Pobieranie prób może mieć miejsce w trakcie produkcji, przy załadunku lub w miejscu dostawy materiału paszowego. Pobieranie prób musi odbywać się zgodnie z ogólnie przyjętymi metodami.

Częstotliwość monitoringu zależy od rodzaju zagrożeń dla danego materiału paszowego, wyników analizy ryzyka oraz sposobu zabezpieczania jakości stosowanego przez dostawcę.

Wskazówka

Na stronie internetowej GMP+ International znajduje się wiele informacji pomocnych firmom przy określaniu zagrożeń, kontrolowaniu zagrożeń oraz monitorowaniu CCP.

Dla przykładu, w GMP+ BA4 'Minimalne Wymogi dla Pobierania Prób i Analiz' znajduje się wzór ułatwiający praktyczne wyliczenia częstotliwości monitoringu.

Uwaga:

- W przypadku pierwszej dostawy (= nowy dostawca i/lub nowy materiał paszowy/ dodatek do pasz), analiza (skupiająca się na odpowiednich parametrach dotyczących bezpieczeństwa) musi być przeprowadzona przed pierwszym użyciem materiału.

4.4 Audyty

Gatekeeper musi także zdecydować czy potrzebne są dodatkowe audyty dostawcy materiałów paszowych. Jeśli tak, ich częstotliwość zależy od rodzaju zagrożeń materiałów paszowych, wyników oceny ryzyka oraz sposobu zabezpieczania jakości stosowanego przez dostawcę.

Dostawca przetworzonego materiału paszowego musi być poddany audytowi przynajmniej raz w roku.

Audyty mogą być przeprowadzane przez gatekeeper'a lub w jego imieniu.

Wskazówka:

Przykłady:

- *Pracownik gatekeeper'a posiadający odpowiednie kwalifikacje;*
- *Kontroler z odpowiednią akredytacją lub organizacja certyfikująca na zlecenie gatekeeper'a;*
- *Firma zewnętrzna (np. konsultant) świadcząca usługi w zakresie audytu*

Audyty mogą być również przeprowadzane w imieniu grupy firm.

Istotne jest, aby audytor był starannie wybrany i dobrze poinstruowany. W załączniku 1 do tego zapisu krajowego znajduje się formularz, który można wykorzystać do podsumowania wyników analizy ryzyka. Formularz ten może być też używany do zebrania wyników audytu.

4.5 Dokumentacja

Gatekeeper musi ponadto posiadać dokumentację zawierającą przynajmniej powyższe elementy (wyniki). Dokumentacja powinna zawierać także:

- a. Wszelkie właściwe dane dotyczące zatwierdzenia lub rejestracji dostawcy zgodnie z przepisami krajowymi i międzynarodowymi;
- b. Pisemną umowę z dostawcą dotyczącą jakości (taką jak kontrakt).
- c. Wszystkie wyniki monitoringu i audytów przeprowadzonych przez lub w imieniu gatekeeper'a.

Dane te muszą stanowić część dokumentacji GMP+, muszą być sprawdzane i aktualizowane.

4.6 Plan Działania.

Gatekeeper musi opracować Plan Działania mający doprowadzić do spełnienia głównych wymogów GMP+ przez dostawcę, zgodnie z zapisami GMP+ MA10 *Minimalne Wymogi dla Zakupów*. Oznaczają one, że każdy dostawca zabezpiecza swoje produkty i działalność oraz jest certyfikowany.

Taki Plan Działania musi zawierać konkretne działania motywujące dostawców do spełnienia przedmiotowych wymogów oraz jasno określone daty osiągnięcia celu lub celów cząstkowych, w ujęciu rocznym.

Plan Działania może być przygotowywany we współpracy z innymi firmami i może uwzględniać wsparcie, na przykład, GMP+ International.

Wskazówka:

Opisane wyżej zasady procedury gatekeeper'a mogą być stosowane jedynie czasowo. Docelowo każde ogniwo łańcucha paszowego bierze odpowiedzialność za zabezpieczenie swojej działalności i produktów poprzez swój własny system bezpieczeństwa pasz oraz odpowiednią certyfikację. Nie powinno być potrzebne korzystanie z ogólnej procedury gatekeeper'a opisanej w tym zapisie krajowym przez wiele lat.

5 Produkcja

Gatekeeper ma prawo produkować mieszanki paszowe/premiksy nie zabezpieczone GMP+ w tym samym zakładzie/fabryce, w którym produkuje mieszanki paszowe/premiksy zabezpieczone GMP+. Jego system Feed Safety Management (Zarządzania Bezpieczeństwem Pasz) musi zapewniać ścisły i całkowity fizyczny i organizacyjny rozdział we wszystkich stadiach przetwarzania, produkcji, transportu (wewnętrznego) oraz przechowywania.

Jeśli taka pełna separacja nie jest możliwa, analiza ryzyka HACCP musi wyraźnie wykazywać, że bezpieczeństwo pasz o statusie GMP+ FSA nie jest zagrożone.

Uwaga: Działania i procesy dotyczące produkcji pasz/premikсів nie zabezpieczanych muszą być dostępne dla audytu pozwalającego sprawdzić zgodność z powyższymi wymaganiami.

Wskazówka:

W GMP+ A1 'Zasady ogólne' jest zapis, że wszystkie pasze, produkowane w jednym zakładzie, muszą być wytwarzane zgodnie z wymogami GMP+ i muszą spełniać odpowiednie standardy GMP+.

Jednakże w odniesieniu do tego zapisu krajowego ten ścisły wymóg nie obowiązuje.

Uwaga: Patrz także wymagania oznakowania w rozdziale 6.

6 Oznakowanie

Gatekeeper musi przekazać swojemu klientowi odpowiednie informacje, zgodnie z przepisami prawa krajowego.

Stosując niniejszy zapis krajowy należy przekazać również dodatkowe informacje, w sposób nie budzący wątpliwości. Oznacza to, że:

- Mieszanki paszowe lub premiksy zabezpieczone GMP+ FSA muszą spełniać wymogi zawarte w GMP+ BA6 *Minimalne wymogi dla oznakowania i dostawy*.
- Mieszanki paszowe lub premiksy zabezpieczone GMP+ FSA – CEE muszą być wyraźnie oznakowane jako takie ('zabezpieczone GMP+ FSA – CEE')
- Mieszanki paszowe lub premiksy nie zabezpieczone zgodnie z GMP+ FSA muszą być wyraźnie oznakowane jako takie ('nie zabezpieczone GMP+ FSA')

GMP+ International

Braillelaan 9
2289 CL Rijswijk
The Netherlands

t. +31 (0)70 – 307 41 20 (Office)
+31 (0)70 – 307 41 44 (Help Desk)
e. info@gmpplus.org

Klauzula odpowiedzialności:

Niniejsza publikacja została opracowana celem dostarczenia stronom zainteresowanym informacji o standardach GMP+. Publikacja będzie regularnie aktualizowana. GMP+ International B.V. nie ponosi odpowiedzialności za ewentualne nieścisłości w publikacji.

© GMP+ International B.V.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Informacje zawarte w tej publikacji mogą być przeglądane na ekranie, kopiowane oraz drukowane wyłącznie na użytek własny, niekomercyjny. Wszelkie inne użycie wymaga wcześniejszej pisemnej zgody GMP+ International B.V.